

U-bådskaptajner fra Sønderborg i 1. verdenskrig

Ved et tilfælde fandt jeg ud af, at Sønderborg havde "leveret" hele 3 kaptajner til ubådene i den kejserlige marine i 1. verdenskrig og de har faktisk en så spændende historie, at det nok er værd at skrive lidt om.

Den mest kendte er nok **Max Valentiner**, der var æresborger i Sønderborg (æresborgerbrevet hænger i kopi på Asylvej-arkivet), men der udover var der Robert Moraht og Klaus Hansen – sidstnævnte foreligger der ikke meget om, men han gik vist til allerede i 1914.

Robert Moraht var født i 1884 som søn af Sønderborgs borgmester i tiden 1883-90, Ludwig Ferdinand V. Morath, hvis 2 øvrige sønner også var officerer i den kejserlige marine.

Moraht begyndte som kadet i marinen som 17-årig og efter uddannelse med efterfølgende advancement var han ved udbruddet af 1. VK kommandant på en torpedobåd.

I 1916 blev han kommandant på den nybyggede ubåd U64 og havde kommandoen her indtil den blev sænket den 17. juni 1918. I tidens løb sænkede han **40 handelsskibe** med i alt **129.569 BRT**. Han blev især berømt for at have sænket det største krigsskib der var sænket af en ubåd, det franske slagskib *Danton*. For denne dåd fik han af kejser Wilhelm II personligt overrakt ordenen "Pour le Mérite" (den højeste tyske militære orden).

Da U64 blev sænket reddede kun Moraht og de 4 andre, der befandt sig i tårnet, livet. Han kom derefter i officersfangelejren Colsterdale i Yorkshire. Efter krigen fortsatte han i kort tid i marinen, men tog sin afsked i 1920. Han blev herefter rådgiver for forskellige tyske industri-koncerner.

ROBERT MORAHT



Efter udbruddet af 2. VK blev Moraht genindkaldt og var fra april 1942 havnekommandant i Kirkenes, senere "Seekommandant" i Bergen. Efter i kort tid at have været tilkommanderet den kommanderende admiral for Skagerrak blev han kommandant på Bornholm indtil han i slutningen af krigen kom i russisk krigsfangenskab hvor han var indtil 1948.

Max Valentiner blev født i 1883 i Tønder og kom via Ketting i 1894 til Sønderborg hvor hans far var provst (han byggede i 1906 det kendte "schweizerhus", Asylvej 9).

Kun 18 år gammel indtrådte han i den kejserlige marine som søkadet og avancerede med tiden til "Oberleutnant zur See". I 1911 var han bjærgningsofficer på ubådshæveskibet Vulkan og reddede her bl.a. 30 mand af besætningen på en ubåd, der var sunket i havnen i Kiel. For denne dåd modtog han ordenen "Kronen-Orden am Bande der Rettungsmedaille" (fint skal det være, red.) ligesom han to gange under sin uddannelse modtog udmærkelser for at have reddet druknende marinere.



Ubådskaptajn
og
Æresborger i
Sønderborg

Max Valentiner

I 1911 overtog han kommandoen på den nye ubåd U10 og i 1914 blev han kommandantuddanner på ubådsskolen i Kiel, et job han havde indtil 1. VK brød ud i 1914 hvor han overtog kommandoen på U3 (den båd, han havde reddet 30 mand ud af) og i december s.å. fik han kommando over den nyeste ubåd U38.

Forts.

U38 fik base i Middelhavshavnen Catao i den *østrigske* provins Montenegro og herfra lykkedes det Max Valentiner den 30. december 1915 uden varsel at sænke det engelske passagerskib "Persia", der var på vej fra London til Indien.

Skibet medbragte en kæmpeformue i guld og ædelstene, det stammede fra en indisk Maharadja samt en del Rolls Royce biler, der skulle til Indien. Skuespillerinden Miss Eleanor Thornton—der havde stået model til Rolls Royce kølerfiguren — "Spirit of Ecstasy"— var ligeledes ombord.

Skibet gik ned sydøst for Kreta og med det 333 passagerer (167 overlevede). Max Valentiner fik godt nok en fin orden for "dåden", men samtidig blev han sat på de allieredes liste over krigsforbrydere!

Den 3. december 1916 fore Valentiner U38 ind i *Funchal* havn på Madeira, hvor han sænker 3 fjendtlige skibe. For denne bedrift belønnes Valentiner som den 6. ubådskommandør udmærkelsen "Pour le Meritè" (se også Moraht).

Efterfølgende bliver Valentiner i 1917 udnævnt til æresborger i Sønderborg, en udmærkelse, der oftest var en følge af Pour le Meritè"-udmærkelsen—også kaldet "der blaue Max".

I oktober 1917 overtog Valentiner kommandoen over ubådskrydseren U157. Den var egentlig bygget som én af 7 *handelsubåde*, der skulle sejle gods hjem fra USA, men efter USA`s indtræden i krigen blev dette projekt droppet. Med U157 havde Valentiner sin sidste kamp efter at have sænket **150 skibe** med en **tonnage på ca. 420.000 tons!**

Den 22.11.1919 blev han afskediget fra marinen og nedsatte sig som handelsmand med butik på *Dänische Strasse* i Kiel.

Efter genforeningen i 1920 frasagde Valentiner sig (vistnok efter offentligt pres) æresborgertitlen i Sønderborg

Under 2. verdenskrig blev Valentiner genindkaldt med rang af kommandør og varetog forskellige "land"-jobs for marinen.

Han blev afskediget den 31. marts 1945 og den 19. juni 1949 døde han af en lunge sygdom på Sønderborg Sygehus.

Kilder: Wikipedia og "Max Valentiners hjemmeside" på nettet.

KVJ 2014